

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Vroegmoderne tijd

5 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

- De oprichting van de *Gemene Beurs* paste bij de verandering dat de stedelijke overheid/burgerij de armenzorg overnam van de geestelijkheid. 1
- De centralisatiepolitiek van de Habsburgers werd bevorderd omdat door de verplichting tot het oprichten van een *Gemene Beurs* hetzelfde armenbeleid werd ingevoerd in steden in de Nederlanden. 1

Opmerkingen

- *Als bij het eerste antwoord alleen de term bonum commune wordt genoemd zonder in te gaan op de daadwerkelijke verandering in de sociale zorg, wordt geen scorepunt toegekend.*
- *Als het antwoord bij de tweede deelvraag alleen een voorbeeld van politiek beleid bevat zonder uitleg op welke wijze de maatregel het politieke beleid bevordert, wordt geen scorepunt toegekend.*

6 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Willem van Oranje wil laten zien dat zijn verzet tegen de Spanjaarden terecht is / dat hij terecht een oorlog begint tegen de Spaanse troepen, 1
- door te schrijven dat (een van de volgende): 1
 - de hertog van Alva / de troepen van de hertog van Alva onchristelijke/bloeddorstige daden pleegt/plegen.
 - de hertog van Alva tegen de overeenkomst tussen Filips II en de Nederlanden handelt.
 - de hertog van Alva een gruwelijke tirannie voert.
- Willem van Oranje schetst het beeld van Filips II (als een goede koning/die wordt misbruikt door de hertog van Alva), omdat het beschuldigen van de koning weerstand kan oproepen/mensen afschrikt zich aan te sluiten bij de Opstand / omdat zijn eigen politieke positie als stadhouder afkomstig is van de koning. 1

Opmerking

Alleen als het antwoord bij de eerste deelvraag een juiste uitleg bevat over het onderbouwen van het optreden van Willem van Oranje, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- De soldaat houdt het dagboek bij voor zichzelf waardoor hij geen reden heeft om de situatie anders voor te stellen. 1
- Uit de bron blijkt dat de oorlogvoering leidt tot vernietiging van oogsten / dat de bevolking lijdt onder de oorlog zodat sommigen/seizoens-arbeiders naar de Republiek trekken (om daar te werken/veilig te zijn). 1
- In die tijd wordt de Dertigjarige Oorlog uitgevochten. 1

8 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- In de prent wordt de mening weergegeven dat Karel II absolute macht heeft/macht heeft boven het parlement vanwege het *droit divin* (of een juiste omschrijving hiervan), 1
- wat wordt afgebeeld met de kroon die Karel II vanuit de hemel wordt aangereikt / door de tekst "door Mij (God) regeren koningen". 1
- De tekst "voor hemzelf en zijn rechtmatige opvolgers" geeft weer dat (het goddelijk) recht te regeren ook voor de troonopvolger/Jacobus geldt (waarmee diens claim op de troon wordt ondersteund). 1

Opmerking

Alleen als het antwoord bij de eerste deelvraag een juiste mening over de positie van de koning bevat, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de prent.

9 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- In het pamflet maakt Olympe de Gouges gebruik van een logische redenering / haar verstand / haar kennis van natuurwetten om tot een conclusie te komen over slaafgemaakten (wat past bij het rationalisme), 1
- door te schrijven dat kleurverschil een natuurlijk verschijnsel is bij mensen, net als bij dieren/planten/mineralen. 1

Opmerking

Alleen als het antwoord een juiste uitleg bevat over het gebruik van de rede, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.